27.1.2022

Maa- ja metsätalousministeriön kirjallinen lausunto

Asia: E 132/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös)

Maa- ja metsätalousministeriö tukee komission kestävän rahoituksen strategian tavoitteita. Nyt valmistellaan ennakkovaikuttamiskantoja delegoituun säädökseen, jolla asetetaan tekniset kriteerit neljää eri ympäristötavoitetta palveleville toimille. Säädösvalta on ns. taksonomia-asetuksessa (EU 2020/852) siirretty kyseisessä asiassa komissiolle, eli komission annettua säädöksen jäsenmaat voivat vain ilmoittaa mahdollisen vastalauseensa. Siksi jäsenmaiden on tehtävä tahtotilansa selväksi ennen kuin komissio antaa säädöksen. Delegoidulla säädöksellä ei tulisi muuttaa ylemmän lainsäädännön, tässä tapauksessa taksonomia-asetuksen, keskeisiä osia. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, mitä taksonomia-asetukseen on kirjattu.

Maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta nyt valmistelussa olevista teknisistä kriteereistä merkittävimmät ovat tavoitetta 6, *biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelun ja ennallistamisen merkittävä edistäminen*, koskevat. Maa- ja metsätalousministeriö muistuttaa, että taksonomia-asetuksen artiklassa 15 kuvataan, mitä kyseisen tavoitteen merkittävällä edistämisellä tarkoitetaan. Maatalouden osalta todetaan seuraavasti: *"kestävät maatalouskäytännöt, mukaan lukien sellaiset, joilla edistetään biologisen monimuotoisuuden parantamista tai maaperän ja muiden ekosysteemien heikentymisen, metsäkadon tai luontotyyppien vähenemisen pysäyttämistä tai ehkäisemistä*". Metsien osalta todetaan: *"metsien kestävä hoito ja käyttö, mukaan lukien metsiä ja metsämaata koskevat käytännöt ja käyttö, joka edistää biologisen monimuotoisuuden parantamista tai ekosysteemien heikentymisen, metsäkadon ja luontotyyppien vähenemisen pysäyttämistä tai ehkäisemistä*". Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että taksonomia-asetuksen kirjauksista on tältäkin osin pidettävä kiinni.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että varsinaista ympäristötavoitetta koskevien kriteerien tavoin myös *ei merkittävää haittaa* -kriteerien tulisi noudattaa taksonomia-asetuksen artiklan 17 kirjauksia, ja koskea nimensä mukaisesti merkittävien haittojen ehkäisyä.

Maatalous

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo ennakkovaikuttamislinjausten mukaisesti, että maatalouden arviointikriteereissä tulisi ottaa huomioon jäsenmaiden erilaiset luonnonolosuhteet ja niiden vaikutus alueella sovellettavissa oleviin maatalouskäytäntöihin. Osa kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raportin ehdotuksista ei sovellu sellaisenaan Suomen olosuhteisiin. On lisäksi tärkeää, että tekniset arviointikriteerit nojautuvat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä tehtyihin ratkaisuihin, kuten ennakkovaikuttamislinjauksissa todetaan. Maa- ja metsätalousministeriö pitää raportin ehdotuksia maatalouden arviointikriteereiksi huomattavan yksityiskohtaisina ja monimutkaisina. Jatkovalmistelussa teknisten arviointikriteerien soveltuvuutta ja mahdollista yksinkertaistamista tulisi arvioida.

Raportissa on esitetty, että tietyt maankäytön muutokset maataloudessa olisivat kiellettyjä vuodesta 2008 alkaen. Kriteerit eivät saisi sisältää tämänkaltaisia takautuvia ehtoja. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö korostaa ennakkovaikuttamislinjausten mukaisesti, että *ei merkittävää haittaa* -kriteereissä ei tule edellyttää luopumista turvepohjaisista kasvualustoista ja turpeen käytöstä eläinten kuivikkeena. Asiaa voidaan tarkastella uudelleen myöhemmin, jos tosiasiallisesti korvaavia materiaaleja kehitetään.

Metsätalous

Maa- ja metsätalousministeriö tukee valtioneuvoston selvityksen linjauksia metsätalouden kriteerien osalta. Kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän kriteeriehdotukset ovat erittäin yksityiskohtaisia, soveltuvat huonosti suomalaisiin olosuhteisiin ja ovat siten hankalasti toteutettavissa. Tulisi päätyä lopputulokseen, joka mahdollistaa, että Suomen metsillä ja niissä harjoitetulla metsätaloudella olisi mahdollisuus täyttää teknisten arviointikriteerien vaatimukset käytännössä, ilman kohtuuttomia kustannuksia tai liian pitkälle menevää sääntelyä. Tätä tukisi valtioneuvoston selvityksessä esitetty mahdollisuus kansallisen tason tarkasteluun. Taksonomia-asetuksen kirjausten mukaisesti kriteerien tulee myös huomioida olemassa olevat järjestelmät.

Maa- ja metsätalousministeriö haluaa lisäksi huomauttaa, että muita kuin edistettävää ympäristötavoitetta koskevien *ei merkittävää haittaa* -kriteerien ei tulisi olla liian yksityiskohtaisia ja kunnianhimoisia, vaan nimensä ja taksonomia-asetuksen kirjausten mukaisesti niillä tulisi varmistaa, että ei aiheuteta merkittävää haittaa muille viidelle ympäristötavoitteelle.

Kalastus

Valtioneuvoston selvityksessä tuodaan kalastuksen osalta esille Suomen kannalta merkitykselliset kysymykset. Ministeriö haluaa tältä osin korostaa, että kalastuksen säätelyä koskevat määräykset perustuvat tieteelliseen neuvoon ja varovaisuusperiaatteeseen sekä kestävään kalastukseen. Tämän vuoksi sekä Euroopan unionin yhteiseen kalastuspolitiikkaan perustuva, että kansallinen lainsäädäntö tulisi lähtökohtaisesti olla arviointikriteerien mukainen. Lisäksi on tärkeää huolehtia siitä, että arviointikriteerit eivät edellytä suhteettomia toimia kuten tarkkailijoiden tai kameravalvonnan kattavaa käyttöä kalastusaluksilla tai estä rannikkokalastusta ja vaelluskaloja vaarantavien merihylkeiden poistamista. Tällaiset kriteerit vaarantaisivat rahoituksen saamista kalastuselinkeinoon. Lisäksi kriteerien tulisi kannustaa heikentyneiden kalakantojen elvytystoimiin ottaen huomioon tarkkaan harkittujen kalastusmahdollisuuksien toimimisen hoitotoimenpiteiden motivaationa.